

DRA INGEN JÄRNVÄG ÖVER VÄRLDSARVET MARKIM OCH ORKESTA !

Socknarna Markim och Orkesta i Vallentuna kommun är unika kulturbygder med en bystruktur som i stort sett varit oförändrad sedan vikingatiden. På grund av sina omistliga kulturvärden blev Markim och Orkesta föreslagna att ingå på FNs världsarvslista under 1990-talet. Genom sin orörda natur är också socknarna populära utflyktsorter för många Vallentunabor. Markim och Orkesta framstår som oaser i en av de mest snabbväxande kommunerna i landet. Buller från flyget på Arlanda och kommunens kulturpolitik förhindrar nybyggnation av bostäder i Markim och även i delar av Orkesta.

SL har nyligen presenterat en idéstudie med tre förslag om att bygga ut Roslagsbanan från Vallentuna till Arlanda. Till vår bestörtning konstaterar vi att den nya järnvägen ska gå över Markims kulturbygd (två av förslagen) eller över Orkestabygden. SL anser sig ha tagit vissa kulturella hänsyn vid förlängningen av Roslagsbanan. Men SL medger samtidigt att förslagen kommer att innebära ofrånkomliga ingrepp i ett vackert och genuint kulturlandskap. Förslagen har utarbetats i samarbete med berörda aktörer, bl a Vallentuna kommun. Kommunen anger i sin översiktsplan 2010-2030 att Roslagsbanan ska få en förlängning till Arlanda. I valkampanjen har Centerpartiet och Folkpartiet i länets nordöstliga kommuner delat ut bloschyror med löften om att utsträcka Roslagsbanan till Arlanda.

En utbyggnad av Roslagsbanan och den dithörande infrastrukturen enligt SLs idéstudie skulle få förödande konsekvenser för de kultur- och naturvärden som Markim och Orkesta representerar. Argumenten för en utbyggnad är också magra. Alla alternativ innebär en avsevärd samhällsekonomisk förlust enligt SLs egna beräkningar. Exempelvis kommer morgontrafiken på Roslagsbanan att bara öka med ca 120 resor per dag på bilresandets bekostnad. Resten av den planerade ökningen av antalet resenärer på Roslagsbanan på mornarna – ca 1 500 personer per dag – utgör en omfördelning inom kollektivtrafiken. Luftfartsverket har dessutom planer på att använda sina nuvarande utsläppsrättigheter till att öka flygtrafiken på bekostnad av bilresor till och från Arlanda

genom särskilda bilavgifter. Lokalpolitikens förhoppningar om att en utbyggnad av Roslagsbanan kommer att minska koldioxidutsläppen i regionen är därför naiva.

Från att ha varit nedläggningshotad för några decennier sedan har nu den smalspåriga Roslagsbanan plötsligt fått en central roll i ett framtida kommunikationssystem för Stockholm-Upplandsregionen med Arlanda som nav. Det mest anmärkningsvärda med SLs idéstudie är att den inte diskuterar några alternativ till en förlängd Roslagsbana över antingen Markim eller Orkesta. Ett tänkbart alternativ skulle kunna vara att komplettera förbättringen av vägförbindelsen mellan Vallentuna och Upplands Väsby med en modern spårbunden trafik. Denna lösning skulle förmodligen medföra en betydande ökning av kollektivresandet i regionen. En tågförbindelse mellan Vallentuna och Upplands Väsby skulle också passa in i SLs planer på en pendeltågstrafik mellan Stockholm och Uppsala via Arlanda.

I skriften "Välkommen till Vallentuna" beskriver Vallentuna kommun socknarna Markim och Orkesta som "kulturmiljöer med världsarvskvalitéer". Men de styrande kommunpolitikerna verkar samtidigt beredda att offra dessa kvalitéer för ett projekt som är samhällsekonomisk olönsamt enligt SLs utredning och som framför allt hotar kultur- och naturvärden som är omöjliga att mäta i pengar eller återställa. Länsstyrelsen hävdar i ett yttrande över kommunens översiktsplan att Roslagsbanans förlängning kan komma att allvarligt påverka riksintresset Markim-Orkesta. Planerna på en järnvägsförbindelse till Arlanda över Markim eller Orkesta bör skrinläggas redan nu. Prestige och kompletterande trafikinvesteringar kan göra att det är för sent i morgon.

Fredrik Andersson, Susanne Anderson och Clas Johansson, Lantbrukare
Lennart Erixon, Nationalekonom